

teriserer dette Forslag, det kan jo slet ikke nægtes, og det er ikke det, som Grundlovens § 83 forudsætter, den lige og fri Adgang til Erhverv. Derfor maa d'Hrr. give os Lov til at sige, at det foreliggende Lovforslag er Udslag af en Reaktion. Det skal ikke være nogen Bebrejdelse. En Reaktion kan være god til sin Tid; Reaktioun mod en Bevægelse, der har ført til slette Resultater, er fuldstændig berettiget. Men man skal ikke nægte den Kendsgerning; at det, man her mener, er, at Lovgivningen i 1857 gik for vidt i Retning af den i Grundloven tilsagte fri og lige Adgang til Erhverv, og at man nu vil gøre et Skridt tilbage, og derfor maa d'Hrr. kunne forstaa, at vi, der mene, at der med Ordningen af vore Næringsforhold ikke er givet Friheden tilstrækkelig Raaderum, og at vi her hjemme i Virkeligheden ere paa et Standpunkt, der staar langt tilbage for andre civiliserede Nationers, at der hos os er Indskrænkninger i den fri og lige Adgang til Erhverv, som i Virkeligheden ikke ere hjemlede ved Almenvellet, men tværtimod modvirke Almenvellet — d'Hrr. maa kunne forstaa, at vi ikke godt kunne følge med paa den Vej, som man vil slaa ind paa. Jeg siger, vi ere ikke komne langt nok frem, og jeg kunde ligesom den sidste ærede Taler henvise til Forholdene i England. Den Modsætning mellem de sociale Lag i England, som det ærede Medlem talte om, tror jeg er noget, der slet ikke passer paa det, vi her forhandle om: thi, i alt Fald efter hvad jeg har haft Lejlighed til at erfare, ere baade Arbejdere og mindre næringsdrivende vistnok stillede bedre i England end i noget andet Land. Der er ikke mere social Modsætning i den Henseende end i andre Lande — politisk Modsætning er der nu slet ikke. Men naar man nu i en politisk Diskussion her hjemme vover at henvise til England og samtidig taler om større Frihed, saa faar man det Svær, som det ærede Medlem var inde paa, saa siger man: Det er Manchestertheori. Du er en Manchestermand. Hvis d'Hrr. ville — jeg kan godt sige skælde mig ud for Manchestermand, hvad jeg afviser, aa kunde jeg have Lyst til at retorkvere og sige: Er jeg Manchestermand, hvad ere saa d'Hrr.? De ere Kvaksalvere, som ikke kende

det Onde, som de skulle bekæmpe, og som derfor anvende Lægemedler; der i Stedet for at helbrede, tværtimod, som det ærede Medlem sagde, ville berede alle vedkommende store Skuffelser. Man kunde ogsaa udtrykke det paa en anden Maade og sige, at hvis vi virkelig gik hen og gave Købstæderne dette Lovforslag, med den anbefaling, at vi sagde: Prøv det, saa skulle I se, at I blive hjulpne, nu skulle I blive møttede, og alle Eders Klager blive afhjulpne, saa havde vi, for at bruge et gammelt Ord, givet dem Stene for Brød.

Som en almindelig Bemærkning vil jeg endnu sige, at jeg tror, at der findes i Lovforslaget i alt Fald adskillige Bestemmelser, som ville være til stor Gene og Hindring for Udviklingen af gode, sunde og for Almenvellet nyttige Foretagender. Der er f. Eks. en Bestemmelse, hvorefter der i et Aktieselskabs Bestyrelse ikke kan sidde nogen Udlænding. Det skal være danske Mænd eller Mænd, der opfyldte Betingelserne efter Lovforslagets § 6 eller i alt Fald faa Dispensation fra denne Bestemmelse af Indenrigsministeren. Det er noget, der meget hyppig indtræder, at der er et eller andet stort Foretagende, hvor til man mangler Kapital i dette Land. Selv om vi ikke mere ere et lille fattigt Land, men et nogenlunde velhavende, kan det meget hyppig ske. Vi hente saa Kapital fra England, i den senere Tid ogsaa fra Norge. Man søger i alt Fald at drage fremmed Kapital ind i Landet til sunde og nyttige Foretagender, naar vi ikke selv have fornøden Kapital, og naar man gør det, saa trækker man ogsaa fremmede Kapitalister herind. At de saa sige: Vi ville være med og have Tilsyn med de Foretagender, som vore Penge stikke i, er dog den naturligste Ting af Verden, og siger man saa til dem: Vi beklage meget, at Rigsdagen har vedtaget en Lov, hvorefter ingen fremmed kan sidde i et Aktieselskabs Bestyrelse, saa holde de deres Penge tilbage, som vi have saa haardt Brug for, og som kunde gøre saa stor Gavn, og saa maa Sagen lægges hen. — Der er dernæst en anden Bestemmelse, der vedrører Aktieselskaber. Det forlanges, at Aktieselskaber skulle betale lige saa mange Gange Næringsafgift ved Erhvervelse